

בית משפט השלום בטבריה

ת"א 29733-07-10 יבור עו"ד נ' לב הר ואח'

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת אוסילה אבו-אסעד

עו"ד עמינדב יבור

תובע

נגד

1. איריס לב הר
 2. דרור לב הר באמצעות נציגתו הגב' אושרת זדון (לב הר)
 3. אליו לב הר

נתבעים

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הירושה, תשכ"ה-1965: סע' 126](#)[חוק החוזים \(חלק כללי\), תשל"ג-1973: סע' 29](#)[פקודת הראיות \[נוסח חדש\], תשל"א-1971: סע' 54](#)

מיני-רציו:

* אחריות הירשים לחובות טרם חלוקת העיזבון מוגבלת לנכסי העיזבון. רק מאלה ניתן להיפרע. על התובע מוטל הנטל להראות כי קיימים בעיזבונו של המנוח, שטרם חולק, נכסים כדי סכום התביעה

* חוזים – תנאים – תנאי מתלה

* ירושה – יורשים – חובות

התובע – עורך דין במקצועו, הגיש כנגד הנתבעים תביעה כספית. הדיון בתיק זה, נסוב סביב תוקפו של מסמך התחייבות שלטענת התובע נחתם על ידי המנוח, שהתובע סיפק לו שירותים. התביעה הוגשה נגד יורשיו ויורשי יורשיו של המנוח.

בית המשפט דחה את התביעה ופסק כלהלן:

כל הנסיבות האופפות חתימתו של המסמך ואופן החזקתו על ידי התובע עד להצגתו במסגרת ההליך הנוכחי, מטילות ספק רב סביב מידת האפשרות לבסס עליו את תביעת התובע.

בנסיבותיו של תיק זה ומקום בו המסמך הוצג לראשונה זמן רב לאחר מועד פטירתו של עזר המנוח, כאשר ביחס למסמך עצמו הובאה עדותו האחת והיחידה של התובע – בעל הדין המעוניין בהכרח בתוצאות המשפט, לא ניתן להעניק לתובע סעד מכוח אותו הסכם.

בנסיבותיו של עניין זה, לא קיימים טעמים המצדיקים לפסוק בתיק, ככל שהוא מבוסס על מסמך ההתחייבות, על פי עדותו היחידה של התובע שאין לו סיוע כלשהו. על אחת כמה וכמה מתבקשת

התוצאה הנ"ל, מקום בו מדובר בתביעה המוגשת הלכה למעשה כנגד עזבון – יורשי ויורשי יורשיו של עזר המנוח.

בתובענה נגד עזבון דרושה תמיד זהירות יתר שמא יבוא אדם, העושה רושם מהימן, ויספר סיפורים על עיסקאות שעשה עם המנוח, ולא יהיה איש שיוכל לסתור את דבריו.

אחריות היורשים לחובות טרם חלוקת העיזבון מוגבלת לנכסי העיזבון. רק מאלה ניתן להיפרע. על התובע מוטל הנטל להראות כי קיימים בעיזבונו של המנוח, שטרם חולק, נכסים כדי סכום התביעה.

פסק דין

1. לפני תביעה כספית ע"ס 538,551 ₪ שהגיש התובע כנגד הנתבעים.

בעלי הדין וטיעוניהם:

2. התובע, עו"ד במקצועו, ייצג בזמנים הרלבנטיים לתביעה ובמשך מעל ל-9 שנים, את המנוח עזר לב הר ז"ל (יקרא להלן: "עזר המנוח"), והעניק לו את שירותיו המשפטיים.

הנתבעת 1, איריס לב הר (תיקרא להלן: "איריס"), היא בתו של עזר המנוח אחת מבין שלושת יורשיו, שהם שלושת ילדיו איריס, המנוח נמרוד לב הר ז"ל ודרור לב הר.

הנתבע 2, דרור לב הר (יקרא להלן: "דרור"), הוא בנו של עזר המנוח, אחיה של איריס, המתגורר מזה שנים רבות במיאמי שבארצות הברית ונתבע באמצעות מייצגתו אושרת דדון (לב הר), שהיא גם אחייניתו- אחותה של הנתבעת 3.

הנתבעת 3, אלן לב הר (תיקרא להלן: "אלן"), היא נכדתו של עזר המנוח ויורשתו באופן בלעדי של אביה המנוח נמרוד לב הר ז"ל (יקרא להלן: "נמרוד המנוח"), אחד משלושת יורשיו של עזר המנוח.

3. עזר המנוח היה בחייו הבעלים של נכס מקרקעין הנמצא על חופה של הכנרת, הידוע ומכונה 'חוף הצדפים'. התובע, כאמור, הוא עו"ד במקצועו ועזר המנוח, במהלך חייו, נעזר בו לצורך קבלת שירותים משפטיים למיניהם.

בגין השירותים המשפטיים שניתנו על ידי התובע לעזר המנוח, לטענת התובע, נותר עזר המנוח חייב לתובע כספים, בגינם חתם עזר המנוח, ביום 5.10.95, על מסמך בכתב במסגרתו התחייב לשלם לתובע סך 180,000 ₪ בתוספת מע"מ. בהתאם לאותה התחייבות (נספח ב' לכתב התביעה), התשלום היה אמור להיות מבוצע בכפוף למכירת חוף הצדפים הנ"ל לחברת הנקראת רבד בע"מ.

- באותו מסמך, יצויין, נערך שינוי, שלא במעמד עריכת ההסכם, לפיו ההתחייבות הנ"ל תקפה לכל מכירה.
4. לימים, ביום 29.5.1996, הלך עזר המנוח לעולמו ונכסיו עברו בירושה לשלושת ילדיו.
- לאחר פטירתו של עזר המנוח, יורשיו קיבלו על עצמם את ניהול הנכס (חוף הצדפים הנ"ל), והתובע, לטענתו, המשיך ליתן ליורשים את שירותיו המשפטיים.
5. ביום 10.2.04, במשרד עריכת הדין שבבעלות התובע, נערך בין יורשי עזר המנוח, מצד אחד, לבין קבלן בשם אליהו עידן וחברה הנמצאת בבעלותו ועונה על השם "עמר נקא בע"מ", מצד שני, ושניים נוספים העונים של השמות מנחם ויעקב כהן, הסכם בנוגע לחוף הצדפים הנ"ל. במסגרת ההסכם שנערך בין הצדדים הנ"ל, חוף הצדפים היה אמור להימכר לחברה המורכבת משלושת הצדדים לחוזה, אשר אמורה היתה בתורה לסלק את החובות החלים על הנכס בהתאם לרשימת נושים אשר צורפה להסכם.
- ברשימת הנושים הנ"ל נכלל שמו של התובע בתור נושה, וצויין גובה נשייתו מעזר המנוח בסך 210,000 ₪ (קרו).
6. בהזדמנות נוספת, מאוחרת בזמן, חזרו בעלי הדין ו/או מי מהם על ההתחייבות המגולמת ברשימת הנושים הנ"ל בכך שצירפה כנספח להסכם שנערך בין הגב' איריס לב-הר ואושרת דדון אימן, מצד אחד, לבין חברה בשם בזלת בע"מ, מצד שני, בנוגע לאותו נכס ממש.
7. לטענת התובע, חרף ההתחייבות שקיבל על עצמו עזר המנוח בחייו, בנוגע לשכר הטרחה המגיע ממנו לתובע – התחייבות שאושרה הלכה למעשה על ידי יורשיו של עזר המנוח ו/או חלקם, במסגרת הסכמים מאוחרים שהם היו צד להם, לא שולם לתובע שכר הטרחה המגיע לו, ובנסיבות העניין לא נותרה בידי התובע הברירה אלא להגיש את תביעתו כנגד הנתבעים.
8. הנתבעים, כפי שצויין לעיל, הם שנים מתוך שלושת יורשיו של עזר המנוח ונכדתו, אלין, יורשתו הבלעדית של אביה - נמרוד המנוח, יורשו השלישי של עזר המנוח. כל השלושה, יוצגו על ידי אותו משרד עו"ד ובכתב הגנה מתוקן שהוגש מטעמם, עתרו לדחיית התביעה כנגדם.
- על ידי הנתבעים נטען כי ישנו מקום לחייב את התובע להעמיד את המסמך המקורי המגלם כביכול את התחייבותו של עזר המנוח, לבדיקת מומחה מטעמם, וככל שלא יעלה בידי התובע לפעול להעמדת המסמך המקורי כאמור, הרי שדין התביעה דחייה מכוח כלל הראיה הטובה ביותר.
- נטען גם על ידי הנתבעים כי דין התביעה דחייה לאור העובדה כי ההסכם, באם ישנו, איבד את תוקפו המשפטי המחייב עם פטירתו של עזר המנוח. נטען לעניין זה על ידי הנתבעים כי

התחייבותו של עזר המנוח הינה התחייבות אישית שאינה מחייבת את יורשיו, לא כל שכן את יורשיהם של אלה.

9. הנתבעים הוסיפו וטענו כי מלשון ההסכם עולה לכאורה כי זה נערך בקשר ענייני לטיפול שנעשה בענייני חוף הצדפים וחזקה היא כי הצדדים לא התכוונו לכך שהתחייבות לתשלום שכר הטרחה תקום בכל מקרה שבו החוף יימכר אלא רק למקרה והחוף יימכר לרביד בע"מ.

משכך, מקום בו לא יכולה להיות מחלוקת על כך שהתובע לא ייצג בעבר את עזר המנוח בעסקה שבמסגרתה נמכר החוף לרביד בע"מ, ואינו יכול לייצגו בעתיד בעסקה שכזו (לנוכח פטירתו), הרי שאין תוקף להסכם.

בין כך ובין כך, טענו הנתבעים, באין מחלוקת עובדתית שעד כה לא נמכר החוף לאיש, הרי שלא השתכללה התחייבותו של עזר המנוח. משטרם השתכללה ההתחייבות, אך ברור הדבר כי התובע אינו זכאי להפרשי הצמדה וריבית.

10. באשר לרשימת הנושים שצורפה לטיוטות החוזים למכירת החוף, שלא השתכללו לכדי חוזים מחייבים, הרי שהתובע בעצמו ערך את הרשימה כאוות נפשו, בתור עורך הדין שטיפל בענייניו של החוף. התובע רשם את מה שרשם ללא תיעוד ואסמכתאות. משכך, רשימת הנושים אינה יכולה להכשיר את החוב.

מכל מקום אף אחד מהנתבעים אינו חתום על רשימת הנושים. גם חתימתו של התובע, כמויפה כוחו של הנתבע דרור, אינה מחייבת את הנתבע דרור בשל העובדה כי יפוי הכח שניתן על ידי האחרון לתובע הוגבל רק למכירת הרכוש. מדובר בפעולה שבוצעה על ידי התובע, בתור עורך דינו של דרור, כנגד הלקוח בניגוד אינטרסים מובהק ביותר.

11. נוסף על האמור, הפנו הנתבעים בכתב הגנתם להוראת [סעיף 126 לחוק הירושה](#), התשכ"ה – 1965 הקובעת כי: "עד לחלוקת העזבון אין היורשים אחראים לחובות העזבון אלא בנכס העזבון".

באין מחלוקת על כך שעזבונו של עזר המנוח (וכך גם עזבונו של בנו נמרוד המנוח), טרם חולק, הרי שאין הנתבעים אחראים לחובות העזבון ודין תביעתו של התובע להידחות.

12. נטען גם על ידי הנתבעים כי השיהוי שדבק בהגשת התביעה מצדיק כשלעצמו דחיית התביעה ויש בו כדי ללמד על כך שהתובע מחל על החוב וויתר עליו.

מסכת הראיות:

פרשת התביעה - עדותו של התובע

13. התובע העיד לפני בכתב ובעל פה על מסכת העובדות שהובאה על ידו במסגרת כתב טענותיו ועל עיקריה עמדתי לעיל.

בעדותו בכתב עמד התובע על מהות השירות המשפטי שניתן על ידו לעזר המנוח, ובכלל זאת התובע עמד על החוב שרביץ על הנכס ועל מערכת הניסיונות שנעשו לצורך מכירת הנכס לצדדים שלישיים במטרה לסלק את החובות הרובצים עליו. במסגרת אותם הניסיונות, העיד התובע בכתב (סעיף 9 לתצהירו), נחתם הסכם למכירת הנכס עם חברה בשם רב"ד בע"מ אולם ההסכם 'התפוצץ' בסופו של יום ולא יצא לפועל.

14. בנוסף, עמד התובע בתצהירו הנ"ל על הסכם נוסף שנערך לאחר פטירתו של עזר המנוח, בין יורשיו של זה לבין אליהו עידן, חברת עמר נקא בע"מ, מנחם כהן ויעקב כהן, בענייניו של הנכס.

בענייניו של הסכם זה, העיד התובע בכתב כי, במהלך המשא ומתן בעת שעמד בתוקף על זכויותיהם של בני משפחת לב הר, התפרצה עליו איריס בצעקות היסטרייות בטענה שהוא מכשיל את העיסקה בדרישותיו המוגזמות מן הקונים (סעיף 12 לתצהיר התובע). בה בעת הודיעה לו פרלה, אשתו של נמרוד המנוח, כי יש לגמש עמדות משום שבעלה נמרוד המנוח שהיה אז עוד בחיים, עומד על סף של התמוטטות עצבים.

בסופו של יום החוזה נחתם ולמחרת מועד חתימתו הגיעה איריס אליו (אל התובע), ובידה זר פרחים, באמצעותו ביקשה להביע את התנצלותה על התפרצויותיה, יום קודם לכן. להסכם שנחתם כאמור, צורפה רשימת הנושים כחלק בלתי נפרד מן ההסכם והיא נחתמה בחתימותיהם של הצדדים לחוזה.

15. מלבד ההסכם האמור, ולאחר פטירתו של נמרוד המנוח, נערך על ידי עו"ד זיסי הצובאקי, הסכם עם חברת בזלת בע"מ לפיו יימכר הנכס לחברת בזלת הנ"ל שתשלם את החובות החלים על הנכס בהתאם לאותה רשימת נושים.

הסכם אחרון זה אף הוגש לבית המשפט לענייני משפחה לצורך אישורו אולם בסופו של יום הוא לא אושר.

16. בעדותו בעל פה, מיום 12.5.13, העיד התובע כי החזיק את מסמך ההתחייבות של עזר המנוח בין תיקיו והוציא אותו לראשונה בזמן הגשת התביעה (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 20, 22). בתשובה לשאלה מדוע הוא לא תבע מכוח אותה התחייבות קודם לכן, השיב התובע: "משתי סיבות, אם אין כסף אין טעם לתבוע, ברור שהסכומים שאני דורש כאן איריס, נמרוד ודרור אינם יכולים לשלם והאפשרות היחידה לשלם היא במכירת החוף, עד שנת 2004 ניסינו נמרוד ואני אלף פעם למכור את החוף, ניסינו והגענו להגיש מש"חים וביטלנו כי הקונה חזר בו, ולא היתה עיסקה. בשנת 2004 הגיע אדם בשם אליהו עידן שהיתה לו חברה ואז היה סיכוי לקבל כסף, כשהכנתי את המסמך הם האמינו לי שזה מה שהתחייב

17. עזר, כשהצגתי את המסמך בשנת 2004 לא היה לי טעם לתבוע כשאני נמצא בחברות טובה איתם והסכמה כל כך טובה, למה צריך לתבוע הם ישלמו בלי זה" (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 26-32).

התובע, העיד גם כי העסקה הנ"ל, בשלב מסויים התפוצצה (עמ' 9 לפרוטוקול, שורה 14).

17. לעניין מסמך ההתחייבות המתיימר לשאת חתימותיו של עזר המנוח, העיד התובע כי עזר המנוח לא קיבל העתק מההסכם. כמו כן, העיד התובע כי המסמך נערך על ידו ובכתב ידו, למעט המילים "עוז לב הר" שנכתבו בכתב ידו של עזר המנוח שחתם לצידן (עמ' 10 לפרוטוקול, שורות 15-28).

גם את התוספת למסמך המציינת את המילים "תקף על כל מכירה", אישר התובע כי זו נרשמה על ידו, בזמן אחר (עמ' 11 לפרוטוקול, שורות 1-4). המסמך, העיד התובע, נחתם במשרדו של התובע בטבריה (עמ' 11 לפרוטוקול, שורה 10).

18. באשר למל"ל המסמך, ובתשובה לשאלה האם עזר המנוח ידע מה משמעות המילים "י"ח רבבות", השיב התובע: "אני יודע. עזר לא למד תורה אלא אדם פשוט" (עמ' 12 לפרוטוקול, שורה 1), וכך גם ביחס למילים "בסיעתא דשמיא" שהתובע אישר שהוא נוהג לכותבן ומניח שעזר המנוח לא היה מודע למשמעותן (עמ' 12 לפרוטוקול, שורה 4). ביחס לסכום הנקוב במסמך העיד התובע כיהסכום נקבע "מהאצבע והוא (הכוונה לעזר המנוח) הסכים (עמ' 15 לפרוטוקול שורה 30).

19. התובע אישר כי המסמך בעת עריכתו היה אמור להיות בתוקף בכפוף למכירת החוף לרב"ד; טען כי הכוונה היתה לקיים את החוזה וכי החוזה בוטל בסופו של יום בהסכם פשרה (עמ' 12 לפרוטוקול, שורות 7-16 וכן בעמ' 15 שורה 32). התובע העיד כי המסמך מגלם התחייבותו של עזר המנוח ולא התחייבותם של הנתבעים, וטען כי המסמך העיקרי המגלם את התחייבות הנתבעים הוא רשימת הנושים (עמ' 13 לפרוטוקול שורות 4, 7, ו-9).

בעת שהתובע עומת אם האפשרות כי קיבל כסף מעזר המנוח ובכל זאת הותיר את המסמך, השיב התובע: "תוכיח זאת" (עמ' 13 לפרוטוקול, שורה 14).

20. ביחס לרשימת הנושים, העיד התובע כי זו הוכנה על ידו מבלי שהוצג לפני החתומים על החוזה מסמך ההתחייבות עצמו. בתשובה לשאלה שהופנתה אליו בחקירתו הנגדית "הם לא ראו את המסמך הזה" (הכוונה היא למסמך ההתחייבות), העיד התובע: "נכון, כשאתה מכין הסכם שכ"ט אתה חותם עליו מחתים את הלקוח, אותו דבר מכין את המסמך של רשימת הנושים כשהגיעו אלי בתור עו"ד ברור שצריך לשלם לי כסף, אני קבעתי 210 כולם הנהנו והסכימו" (עמ' 13 לפרוטוקול, שורות 22-24).

מאוחר יותר בחקירתו, העיד התובע דברים אחרים, ולפיהם:

- ש. אחרי שהוא נפטר באו אלי נמרוד ועזר (הכוונה כנראה לדרור, א.א.א.), ואמרו לי שמגיע לי 180,000 ₪, תוותר לנו על סכום מסויים ואנו נמכור את העסק, הסכמתי. דרור בא במיוחד לפטירת אביו.
- ת. הצגת את המסמך ואמרת שיש לך הסכם עם עזר והם ביקשו שתוריד להם.
- ת. כן.
- ...
- ...
- ...
- ש. מתי הם באו אליך
- ת. באותו חודש של הפטירה.
- ש. איך הם ידעו על נספח ב'.
- ת. כנראה ידוע, כנראה הראיתי אותו לנמרוד. (עמ' 17 לפרוטוקול שורות 13-2).
21. באשר ליתר החובות המופיעים ברשימת הנושים, העיד התובע: "חלק ידעו וחלק ידעתי וחלק כולנו ידענו" (עמ' 14 לפרוטוקול שורה 7). באשר לחוב לתובע ע"ס 210,000 ₪, נשאל והשיב התובע:
- "ש. כשכתבת 210,000 ₪ מה הסברת להם.
- ת. הם קיבלו על המקום והסכימו.
- ש. הם ידעו שזה חוב של עזר.
- ת. לא. לא אמרתי להם שזה חוב של עזר. נדמה לי שלא אמרתי.
- ש. מבחינתם זה בא מהשמים.
- ת. לא, מ-21 שנה שאני מטפל בהם. משנת 86 עד 2004.
- ש. במי אתה מטפל.
- ת. בחוף הצדפים" (עמ' 14 לפרוטוקול שורות 15-8).
- בתשובה לשאלה, האם אליהו עידן החתום על ההסכם אישר בחתימתו כי מדובר בחוב שלו, השיב התובע: "לא, אליהו עידן חתום על זה כנספח לחוזה" (עמ' 14 לפרוטוקול שורה 24). ביחס לסכומי החוב המופיעים ברשימת הנושים, העיד התובע כי "לא כל הסכומים מודייקים" (עמ' 15 לפרוטוקול שורה 21).
22. על רשימת הנושים אישר התובע חתימתו בשם דרור בלבד (עמ' 18, שורה 27), ובתשובה לשאלה האם דרור יפה את כוחו לחתום על הרשימה, השיב התובע: "כל הנספחים האלה רשימת הנושים הם חלק מתוך חוזים. ואני חתמתי על החוזה בשמו על כל עמוד ועמוד (עמ' 19 לפרוטוקול שורות 1-2). התובע העיד כי לא ניתן לו על ידי דרור אישור מיוחד לחותם על הרשימה (עמ' 19 לפרוטוקול, שורה 6).
23. בנושא הפרשי ההצמדה, העיד התובע כי מגיעים לו הפרשים מיום החתימה, ובתשובה לשאלה: אולי מיום המכירה", השיב התובע: "איך שאתה רוצה. אני חשבת שזה כך, נוהג

(צ.ל. נהוג, א.א.א.), בעולם לדרוש הסכמי הפרשי הצמדה וריבית, לא אלחם בעניין זה" (עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 13-14).

24. מטעמו של התובע זומנו למתן עדות בבית המשפט בת זוגו של נמרוד המנוח, פרלה, וכן מר אליהו עידן. התובע העיד כי הוא מוותר על עדותה של הגב' פרלה, והודעה דומה נמסרה ביחס לעד הנוסף לאחר שהתובע טען כי זימנו כדין לשיבת ההוכחות ומסיבה שאינה ידועה לו לא טרח זה להתייצב.

פרשת ההגנה:

25. מטעמם של הנתבעים, העידו שלושה, איריס, אלין והגב' אושרת דדון, מייצגתו של דרור. שלוש העדות הנ"ל הקדימו והגישו עדויותיהן הראשיות בכתב, בתצהירים שחתמו עליהן לפני עו"ד. בנוסף, יצויין, הוגש במסגרת פרשת ההגנה תצהירו של דרור שביקש וקיבל פטור מחובת ההתייצבות לדין שבו נשמע משפטו.

עדותה של הנתבעת 3

26. עדותה של אלין היתה קצרה ותמציתית ובמסגרתה היא עמדה על ההליך שנפתח על ידה ברשם העיזבונות, בהגשת בקשה לקבלת צו קיום צוואה - הליך שהועבר לבית המשפט לענייני משפחה בנצרת בעקבות התנגדויות שהוגשו למתן הצו, בין היתר על ידי התובע (הליך שקיבל מספר תיק תע 340-342/08).

בעדותה בכתב (סעיף 6 לתצהירה מיום 9.5.11), עמדה אלין על עובדת העתקת מקום מגוריה לתל-אביב באמצע שנות השמונים, יחד עם אמה, ועל ידיעתה אודות קיומו של חוף שנקרא 'חוף הצדפים' שסבה, עזר המנוח, בנה. אלין היתה מעורה לדבריה בכך שהחוף היה שרוי בהרבה מאוד בעיות ומעבר לכך לא ידעה דבר. לא סבה ולא אביה, לדבריה, עידכנו אותה בעניין זה.

אלין העידה כי לא נעשה עמה הסכם שכ"ט ומשכך, טענה, כי אינה חייבת לתובע דבר וחצי דבר. בנוסף, אלין העידה כי לא היתה צד לרשימת הנושים ולמדה עליה בדיעבד בעקבות הגשת התביעה הנוכחית נגדה.

אלין חיוותה במסגרת עדותה בכתב דעתה ביחס למסמך ההתחייבות הנחזה להיות חתום בחתימת ידו של סבה, עזר המנוח, וביחס לרשימת הנושים ובעדותה בעל פה לא ציינה דברים נוספים שיש להם השלכה מעשית על ההכרעה בתיק.

עדותו של הגב' אושרת דדון (לב הר)

27. הגב' אושרת דדון, מיופת כוחו של דרור, העדיה לפני בכתב ובעל פה (תיקרא להלן: **"אושרת"**).

בעדותה בכתב ציינה אושרת כי הכירה את התובע בסמוך לאחר פטירת אביה, נמרוד המנוח, כשבאותו זמן לא ידעה כי הוא הותיר אחריו צוואה. על פי עדותה בכתב (סעיף 5 לתצהיר), שמו של התובע הוזכר על ידי אביה - נמרוד המנוח, וזו היא הסיבה שבעטיה היא ראתה מקום לפנות אליו בבקשה לטפל בנושא הוצאת צו הירושה. לימים, נמצאה צוואתו של אביה המנוח ובעת שאושרת פנתה לתובע על מנת לעדכנו אודות איתור הצוואה, ייעץ לה האחרון להשמיד את הצוואה (סעיף 6 לתצהיר).

בנוגע לאחותה אלין, העידה אושרת כי זו עברה להתגורר עמה ועם אמן של השתיים בתל-אביב בסמוך למחצית שנות השמונים. בעת המעבר לעיר הגדולה, אלין היתה בת 3 ומטבע הדברים לא היתה מצויה ומעורה בכל הקורה עם חוף הצדפים.

מאביה נמרוד המנוח שמעה אושרת, על פי עדותה בכתב (סעיף 7 לתצהיר), על בעיות שהיו לו בחוף. לאחר מותו של נמרוד המנוח, פנתה אושרת לעו"ד זיסי הצובאי על מנת שתסייע למשפחה בעסקה של מכירת החוף. דא עקא שבכל מקום שידה נוגעת, כך העידה אושרת, הדברים תקועים ללא שנראה פתרון בטוח הקרוב.

28. בעדותה בעל פה, מיום 2.9.14, שבה וציינה אושרת כי התמצאה בענייני החוף רק בעקבות פטירת אביה. בנוגע לרשימת הנושים (אשר צורפה כנספח לחוזה מיום 10.2.04), העידה אושרת כי מדובר במסמך שהתובע ביקש ממנה לשגרו, באמצעות הפקסימיליה, לעו"ד הצובאי (ראה בעמ' 25 לפרוטוקול, שורות 25-30).

בכל הקשור למספרים המופיעים ברשימה, העידה אושרת כי **"כל הרשימה היא חובות נטענים ולא מוכחים, ולא נפתחו תיקי הוצל"פ"** (עמ' 26 לפרוטוקול, שורה 30), ובחקירתה החוזרת ציינה ביחס לרשימה כי אינה מכירה אותה וכי, **"הם נטענו ע"י התובע"** (עמ' 27 לפרוטוקול, שורה 14).

עדותה של הגב' איריס לב הר

29. איריס העידה לפני בכתב ובעל פה.

בעדותה בכתב (תצהירה מיום 9.5.11), ציינה איריס כי על פי ידיעתה אביה, עזר המנוח, בעודו בחיים יוצג על ידי התובע מעת לעת וכי קיבל מעת לעת תשלומים כאלו ואחרים. אביה של איריס, כך העידה האחרונה, לא הכניס אותה לפרטי הפרטים ולא לנושא שכר הטרחה העתידי. על חלקם של אלה נודע לאיריס לאחר מותו של אביה (סעיף 4 לתצהירה של איריס).

30. בעניין ההסכם עם אליהו עידן, העידה איריס בכתב כי זה אמור היה להיחתם ברם, היא לא חתמה על ההסכם ולמיטב ידיעתה כל נושא זה לא יצא אל הפועל (סעיף 4 לתצהיר).

גם על רשימת הנושים, העידה איריס, כי היא אינה חתומה (סעיף 7 לתצהיר).

31. באשר להסכם עם חברת בזלת בע"מ, העידה איריס, נכון הדבר שההסכם נחתם ונכון שההסכם התייחס לרשימת הנושים. רשימה זו, העידה איריס, נועדה להיות מובאת לעיונם של הקונים על מנת שאלו ישתכנעו לגבי הסכום הראשוני שישולם, שיהא בו כדי לסלק את החובות או חלקם העיקרי, כל זאת בכפוף למשא ומתן עם הנושים אשר ברשימה (סעיף 12 לתצהיר).

32. בעדותה בעל פה מיום 2.9.13, אישרה איריס חתימתה על יפוי כח (נספח ג' לתצהיר התובע) (עמ' 27 לפרוטוקול, שורה 27). ביחס ליפוי הכח האמור העידה איריס כי "אחי ז"ל לאחר שאבי נפטר לקח את העניין של החוף והוא טיפל בו, אני עבדתי בתוך החוף, וסמכתי על אחי בעיניים עצומים (צ.ל., עצומות, א.א.א.), שכל מה שיעשה זה בסדר, חתמתי לו על יפוי כח...." (עמ' 27 הנ"ל שורות 29-31). כמו כן, אישרה איריס חתימתה על 3 מסמכים שהוצגו לפניה (סומנו בזה אחר זה ת/2, ת/3 ו- ת/4).

33. בעניינו של דרור, כפי שכבר צויין לעיל, הוגשה בקשה למתן פטור מחובת ההתייצבות לדיון ההוכחות, ובהסכמתו המסוייגת של התובע (ראה תגובתו לבקשה מיום 29.8.13), ניתנה ביום 1.9.13, החלטה הפוטרת אותו מחובת ההתייצבות.

34. בתום שלב הבאת הראיות ניתן צו להגשת סיכומי טענות הצדדים בכתב ולאחר הגשת כתבי הסיכומים נדחה התיק למתן פסק דיני זה.

הגדרת הפלוגתא:

35. על רקע המובא לעיל, ועל יסוד כתבי הטענות שהגישו בעלי הדין, המגדירים את חזית המחלוקת ותוחמים אותה, ניתן לקבוע כי השאלות הצריכות הכרעה בתיק זה הן בהתאם למפורט להלן:

- מה כוחו הראייתי והמשפטי של מסמך ההתחייבות, והאם יש בו כדי לחייב את הנתבעים ו/או מי מהם? בשאלה זו שזורות מספר שאלות ובתוכן, מידת תוקפו של ההסכם לאחר פטירת עזר המנוח; ומה מהות ההתחייבות שקיבל על עצמו עזר המנוח מכח מסמך ההתחייבות הנ"ל? בעניין אחרון זה, ככל שהמדובר הוא בהתחייבות מותנית האם התקיים התנאי לקיום ההתחייבות?

- מה היא מידת היכולת לחייב את הנתבעים ו/או מי מהם מכוח מסמך ההתחייבות הנ"ל על רקע הוראת [סעיף 126 לחוק הירושה](#).

- האם התביעה, ככל שזו מבוססת על מסמך ההתחייבות, התיישנה והאם חל שיהוי בהגשת התביעה המלמד על מחילת התובע על חובו?
- מה כוחה של רשימת הנושים שערך התובע והאם יש בעובדה כי זו צורפה להסכמים שנערכו במרוצת הימים בקשר לחוף הצדפים, כדי להקנות לה תוקף מחייב כלפי החתומים על ההסכם כצדדים לו?
- מה היא מידת זכאותו של התובע לקבלת הפרשי הצמדה וריבית?

פרק הדין:

36. טוען התובע בסיכומי טענותיו כי תביעתו נשענת על 3 מסמכים הנושאים את חתימתם של הנתבעים או יורשיהם. המסמך האחד הוא מסמך ההתחייבות של עזר המנוח, מיום 14.12.1995. המסמך השני – הוא החוזה מיום 10.2.2004, בעוד שהמסמך השלישי הוא החוזה מיום 10.3.2008.

ההתחייבות מיום 14.12.1995

37. לאור חשיבותו המסמך הנ"ל, המהווה אדן משלושת אדניה של התביעה, יובא להלן נוסחו המדוייק:

5/10/95

"בס"ד

הסכם שכ"מ

עבור כל הטיפולים לגבי העניינים האחרונים + פיצויי בעד העבר – באם תחבצע המכירה לרוב בע"מ יקבל עו"ד עמינדב יבור 180,000 ₪, י"ח רבבות + מע"מ

עוזר לב הר (חתימה)

(מחיקה) חקף על כל מכירה

14.12.95 (חתימה) עוזר לב הר"

38. מקור המסמך מצוי בידי התובע ולבקשת ב"כ הנתבעים הוא הופקד בידיו הנאמנות של האחרון לצורך בדיקתו.

עיון במסמך מגלה כי המסמך אינו נושא חתימת מי מהנתבעים ולכל היותר הוא נושא חתימותיו של עזר המנוח. ביחס למסמך זה הובאה עדות אחד ויחידה של התובע המסבירה נסיבות החתימה על המסמך.

בהתאם לעדות זו (של התובע), המסמך נערך על ידי התובע ובכתב ידו (למעט המילים "עוז לב הר" שנכתבו בכתב ידו של עזר המנוח שחתם לצידין (עמ' 10 לפרוטוקול, שורות 15-28)). המסמך נחתם בטבריה, במשרדו של התובע (עמ' 11 לפרוטוקול, שורה 10). המסמך הוחזק על ידי התובע, במשרדו, בין תיקיו השונים והוצא על ידי התובע לראשונה בזמן הגשת התביעה (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 20, 22). עזר המנוח לא קיבל העתק מהמסמך.

גם את התוספת למסמך המציינת את המילים "תקף על כל מכירה", אישר התובע כי זו נרשמה על ידו, בזמן אחר (עמ' 11 לפרוטוקול, שורות 1-4).

הסכום הנקוב במסמך נקבע על ידי התובע **"מהאצבע והוא** (הכוונה לעזר המנוח) **הסכים** (עמ' 15 לפרוטוקול שורה 30). עזר המנוח לא ידע מה משמעות המילים "י"ח רבבות", התובע לעומת זאת ידע ויודע. (עמ' 12 לפרוטוקול, שורה 1). כמו כן, לא ידע עזר המנוח משמעות המילה "בס"ד שהתובע אישר שהוא נוהג לכותבה במסמכים הנערכים על ידו (עמ' 12 לפרוטוקול, שורה 4).

התובע לא דרש את המגיע לו, מכוח המסמך, עובר להגשת התביעה הנוכחית.

39. במנותק משאלת הנסיבות האופפות עריכת המסמך, חתימתו והצגתו, עליהן אעמוד בהמשך, אציין כבר כאן כי לשון ההתחייבות מלמד על היותה מותנית בביצוע המכירה (של חוף הצדפים, ניתן להניח), לרוב בע"מ ולאור התוספת המאוחרת בזמן, לביצוע כל מכירה אחרת.

התובע עצמו אישר כי המסמך בעת עריכתו היה אמור להיות בתוקף בכפוף למכירת החוף לרב"ד אך טען כי הכוונה היתה לקיים את החוזה וכי החוזה בוטל בסופו של יום בהסכם פשרה (עמ' 12 לפרוטוקול, שורות 16-7 וכן בעמ' 15 שורה 32).

ראה גם דברי התובע עצמו בדיון שהתקיים לפני כב' השופטת המנוחה נסרין בשארה-כרייני ז"ל, ביום 8.6.10, [בת"ע 340/08](#) [פורסם בנבו]:
"עו"ד יבור: עדיין לא הגשתי תביעה משום שלפני ההסכם שיש בידי, רק ברגע שמתחילה מכירה כלשהי אני יכול להגיש תביעה".

ובמה נפשך, התובע, אם המדובר בהסכם עם תנאי מתלה שהתנאי טרם התקיים? עלה מחומר הראיות שהובא לפני כי מכירה טרם בוצעה ומטעם זה טרם התקיים התנאי המתלה (ראה עדויותיהן בכתב של אושרת ואיריס (סעיף 7 לתצהיר אושרת וסעיפים 5 ו-6 לתצהיר איריס). ראה גם עדות התובע עצמו לפיה עסקת המכירה בה טיפל התפוצצה בשלב מסויים (עמ' 9 לפרוטוקול, שורה 14).

לא ברור מה השתנה במצבו של חוף הצדפים במהלך חודש הימים למן יום 8.6.10 (מועד הדיון הנ"ל), ליום 19.7.10 (מועד הגשת התביעה), שהכשיר את הקרקע להגשת התביעה וגיבש את ההתחייבות שקיבל לכאורה על עצמו, שנים רבות קודם לכן, עזר המנוח.

בנסיבות העניין, הוכח לפני כי טרם הופשר הקיפאון של החוזה (ככל שניתן לקרוא כך למסמך ההתחייבות הנ"ל), וזה, בזמן הקיפאון – תקופת אי הוודאות, כלל אינו תקף ולא ניתן לתובע את אכיפתו. במאמר מוסגר, יצויין, ככל שלא נקבע במסגרת המסמך האמור זמן לקיום התנאי, יש לחכות זמן סביר לקיום התנאי, ולא מעבר לזה, לפי הוראות [סעיף 29 לחוק החוזים \(חלק כללי\)](#), התשל"ג – 1973.

40. ואם לא די באמור, כל הנסיבות הנ"ל האופפות חתימתו של המסמך ואופן החזקתו על ידי התובע עד להצגתו במסגרת ההליך הנוכחי, כפי שאלו עלו מעדותו של התובע עצמו שעל עיקריה עמדתי לעיל, מטילות ספק רב סביב מידת האפשרות לבסס עליו את תביעת התובע. הגם שלא הובאה על ידי הנתבעים חוות דעת המפריכה טענת התובע לעניין חתימתו של עזר המנוח על המסמך, נראה כי בנסיבותיו של תיק זה ומקום בו המסמך הוצג לראשונה זמן רב לאחר מועד פטירתו של עזר המנוח, כאשר ביחס למסמך עצמו הובאה עדותו האחת והיחידה של התובע – בעל הדין המעוניין בהכרח בתוצאות המשפט, לא ניתן להעניק לתובע סעד מכוח אותו הסכם.

על עדותו היחידה של התובע, חלות מגבלות [סעיף 54 לפקודת הראיות](#) [נוסח חדש], התשל"א – 1971, הקובע:

54. פסק בית משפט במשפט אזרחי באחד המקרים שלהלן על פי עדות יחידה שאין לה סיוע, והעדות אינה הודיית בעל דין, יפרט בהחלטתו מה הניע אותו להסתפק בעדות זו; ואלה המקרים:
- (1) העדות היא של קטין למטה מגיל 14;
 - (2) העדות היא של בעל דין או של בן-זוגו, ילדו, הורו, אחיו או אחותו של בעל דין;
 - (3) העדות היא של אדם המעוניין בתוצאות המשפט לטובת בעל הדין שקרא אותו להעיד;
 - (4) התובענה היא נגד עזבון, קטין, חולה נפש או נעדר;
 - (5) נסיבות אחרות שבהן דרוש, לדעת בית המשפט, פירוט כאמור.

במקרה דנן, נראה כי לא קיימים טעמים המצדיקים לפסוק בתיק, ככל שהוא מבוסס על מסמך ההתחייבות הנ"ל, על פי עדותו היחידה של התובע שאין לו סיוע כלשהו.

41. על אחת כמה וכמה מתבקשת התוצאה הנ"ל, מקום בו מדובר בתביעה המוגשת הלכה למעשה כנגד עזבון – יורשי ויורשי יורשיו של עזר המנוח. עמדו על כך הנתבעים הן בכתב הגנתם המתוקן והן בסיכומי טענותיהם בכתב, ובכלל זאת, הפנו לפסיקה בתי המשפט בעניין מידת ההוכחה הנדרשת בתביעה המוגשת כנגד עזבון.

יפים הם אכן לענייננו הדברים שהובאו בספרו של המלומד א. הרנון, בספרו דיני ראינות, חלק שני, בעמ' 9 ולפיהם:

"בתובענה נגד עזבון דרושה תמיד זהירות יתר שמא יבוא אדם, העושה רושם מהימן, ויספר סיפורים על עיסקאות שעשה עם המנוח, ולא יהיה איש שיוכל לסתור את דבריו. אשר על כן, זוהי אחת הנסיבות המיוחדות, המפורשות בסעיף 54(4) המחייבות את בית המשפט לפרט מה הניעו להסתפק בעדות יחידה שאין לה סיוע..."

הדברים הנ"ל מקבלים משנה תוקף על רקע הנתון הבא. בעת שעומת עם האפשרות כי קיבל כסף מעזר המנוח ובכל זאת הותיר את המסמך, השיב התובע: **"תוכיח זאת"** (עמ' 13 לפרוטוקול, שורה 14). הכיצד יוכיח זאת ב"כ הנתבעים, לאחר שעזר המנוח, הלך זה מכבר לעולמו, לא ברור!

42. במקרה דנן, כאמור, לא הוצגה כל ראיה מסייעת גם לא בדל ראיה שכזו, המצדיקה קבלת התביעה, ככל שזו מתבססת על מסמך ההתחייבות.

וידגש, עדותו של התובע, שלא כמו הדוגמא שהובאה על ידי המלומד א. הרנון בספרו הנ"ל, לא נמצאה אמינה בעיני ולא הותירה עלי רושם חיובי. להזכיר, מדובר בתובע – עו"ד במקצועו, שיעץ לאושרת להשמיד צוואה (כך!!!); שהגיש התנגדות סרק לקיום צוואה בטענה שנמרוד המנוח (לכל היותר לקוחו במשרד), הוריש לו במותו מחצית מנכסיו (התנגדות שנדחתה על ידי בית המשפט); שדרש מאלין סך שך 500,000 ₪ בתמורה להסרת התנגדותו לקיום צוואתו של נמרוד המנוח; ושלא נתן עדות רציפה בבית המשפט ועל כך אעמוד להלן.

די בעניין זה להפנות לסתירות שעלו בעדות התובע ביחס למועד 'חשיפת' מסמך ההתחייבות לראשונה. בעניין זה, כפי שצויין במקום אחר לעיל, עלו בעדותו של התובע סתירות מהותיות היורדות לשורש העניין.

בעדותו בעל פה, מיום 12.5.13, העיד התובע כי החזיק את מסמך ההתחייבות של עזר המנוח בין תיקיו והוציא אותו לראשונה בזמן הגשת התביעה (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 20, 22).

ביחס לרשימת הנושים, העיד התובע כי זו הוכנה על ידו מבלי שהוצג לפני החתומים על החוזה מסמך ההתחייבות עצמו. בתשובה לשאלה שהופנתה אליו בחקירתו הנגדית **"הם לא**

ראו את המסמך הזה" (הכוונה היא למסמך ההתחייבות), העיד התובע: "נכון, כשאתה מכין הסכם שכ"ט אתה חותם עליו מחתים את הלקוח, אותו דבר מכין את המסמך של רשימת הנושים כשהגיעו אלי בתור עו"ד ברור שצריך לשלם לי כסף, אני קבעתי 210 כולם הנהנו והסכימו" (עמ' 13 לפרוטוקול, שורות 24-22).

מאוחר יותר בחקירתו, העיד התובע דברים אחרים, ולפיהם:

ש. אחרי שהוא נפטר באו אלי נמרוד ועזר (הכוונה כנראה לדרור, א.א.א.), ואמרו לי שמגיע לי 180,000 ₪, תוותר לנו על סכום מסויים ואנו נמכור את העסק, הסכמתי. דרוור בא במיוחד לפטירת אביו.

ת. הצגת את המסמך ואמרת שיש לך הסכם עם עזר והם ביקשו שתוריד להם.

ת. כן.

...

...

...

ש. מתי הם באו אליך

ת. באותו חודש של הפטירה.

ש. איך הם ידעו על נספח ב'.

ת. כנראה ידוע, כנראה הראיתי אותו לנמרוד. (עמ' 17 לפרוטוקול שורות 13-2).

43. סתירה נוספת, לא פחות חשובה, עלתה בין טענות התובע בהליך דן ביחס להתחייבות העצמאים של הנתבעים לתשלום סכום התביעה, מכוח חתימותיהם על החוזים מן הימים 10.2.04 ו- 10.3.08, לבין דברים שנמסרו על ידו במסגרת ההליך שהתנהל בבית המשפט לענייני משפחה בנצרת, במסגרת [ת"ע 340/08](#) הנ"ל, שם ציין התובע כי החוב שלו ע"ס 210,000 ₪ לחודש דצמבר הוא חוב של הסבא.

44. ואם לא די בכל האמור, עילת התביעה של התובע כנגד הנתבעים, ככל שזו נסמכת על מסמך ההתחייבות, הינה תביעה כנגד יורשים, ביחס לאיריס ודרור, ויורשתו של יורש, ביחס לאלין. בתור שכזו, אחריות היורשים לחובות טרם חלוקת העיזבון מוגבלת לנכסי העיזבון. רק מאלה ניתן להיפרע. כך מורה הוראת [סעיף 126 לחוק הירושה](#), התשכ"ה – 1965.

בנסיבות העניין הריני מוטל על התובע הנטל להראות כי קיימים בעיזבונו של עזר המנוח, שטרם חולק, נכסים כדי סכום התביעה וביחס לאלין, מוטל על התובע הנטל להראות כי עזבון אביה, נמרוד המנוח, כולל נכסים המכסים את החוב הנטען לתובע והנתבע בגדרו של תיק זה.

בידי התובע לא הובאה בדל ראיה לעניין זה ומן החומר שהונח לפני, עולה לכאורה, כי עזבונו של נמרוד המנוח היה בפשיטת רגל.

בנסיבות העניין, ואף לנוכח הוראת [סעיף 126](#) הנ"ל אין התובע רשאי להיבנות ממסמך ההתחייבות ואין כוחו של זה עמו כדי להצדיק מתן הסעד הנתבע לתובע.

45. הגם שדומה כי די בכל האמור כדי להביא לדחיית התביעה ככל שעילתה נסמכת על מסמך ההתחייבות הנ"ל, ובטרם תבחן שאלת מידת כוחה של רשימת הנושים, מן החובה לעמוד להלן על שאלת השיהוי בהגשת התביעה וטענת ההתיישנות שהעלו הנתבעים.

באשר לטענת ההתיישנות - על פניו, מתוך עיון בהחלטות הביניים שניתנו בגדרו של התיק, עולה כי לנתבעים לא הותר להעלות טענתם להתיישנות עילת התביעה, בגדרו של כתב ההגנה המתוקן שהוגש מטעמם, וזאת בשל העובדה כי הטענה לא הועלתה על ידיהם בהזדמנות הראשונה.

הנתבעים בסיכומיהם הודו כי לא השיגו על החלטה הנ"ל (ניתנה על ידי מותב קודם שדן בתיק), לפני ערכאת הערעור, ברם, לטענתם, מאחר ומדובר בהחלטת ביניים רשאי בית המשפט לשוב ולעיון בה וזאת בהתקיים תנאים מסויימים ובתוכם גילוי טעות שהביאה למתן החלטה כפי שניתנה.

בעניין זה טענו הנתבעים בסיכומיהם הנ"ל כי טעה בית המשפט בעת שמנע מהם להעלות טענת ההתיישנות במסגרת כתב הגנתם המתוקן וזאת מהועלתה הטענה על ידי חלק מן הנתבעים, במסגרת כתב הגנה מקורי שהוגש מטעמם, ולפיכך אין נכונה קביעת בית המשפט לפיה טענת ההתיישנות לא הועלתה בהזדמנות הראשונה.

ואכן, עיון בכתב ההגנה שהוגש מטעמו של דרור, מלמד על טענת התיישנות שהועלתה על ידו כנגד עילת התביעה הנסמכת על מסמך ההתחייבות (ראו בסעיף 3 לכתב ההגנה הנ"ל), עם זאת, בנסיבות העניין ומשניתנה החלטה ולאחריה הוגש כתב ההגנה המתוקן שבמסגרתו, ובמצוות בית המשפט, לא הועלתה טענת התיישנות, הדעת אינה נותנת כי יותר לנתבעים במסגרת סיכומי טענותיהם להעלות את הטענה מבלי שנתאפשר לתובע להתגונן כנגד ולהביא את ראיותיו להפרכתה, נראה כי יש בבקשתם של הנתבעים, במסגרת סיכומי טענותיהם, לאפשר להם לשוב ולהעלות טענת ההתיישנות, משום עיוות דין לתובע שאין להתירו בנסיבות תיק זה.

46. פני הדברים שונים ביחס לטענת השיהוי. טענה זו הועלתה על ידי הנתבעים בכתב הגנתם המתוקן ולה ייחדו הנתבעים פרק שלם שם (פרק 5, סעיפים 42-47).

בהתאם לטענה זו התביעה ככל שהיא נסמכת על מסמך ההתחייבות הוגש בשיהוי מוחלט וככל שהיה חוב בר תביעה, הרי שיש בשיהוי שדבק בהגשת התביעה כדי להצביע על מחילת התובע עליו.

נראה כי יש ממש בטענה זו.

התובע עצמו אישר בחקירתו הנגדית בת"ע 340/08, [פורסם בנבו] כי לא הגיש תביעתו כנגד עזר המנוח, במהלך חייו של האחרון, מאחר וידע שהוא לא מסוגל לשלם.

בחקירתו בתיק זה אישר התובע כי לא דרש את החוב עד לתביעה. כזכור נטען על ידו בעניין זה כי הוציא את מסמך ההתחייבות לראשונה בעת הגשת התביעה.

בעת שנשאל מדוע הוא לא תבע מכוח אותה התחייבות קודם לכן, השיב התובע: "ממשי סיבות, אם אין כסף אין טעם לתבוע, ברור שהסכומים שאני דורש כאן איריס, נמרוד ודרור אינם יכולים לשלם והאפשרות היחידה לשלם היא במכירת החוף, עד שנת 2004 ניסינו נמרוד ואני אלף פעם למכור את החוף, ניסינו והגענו להגיש מש"חים וביטלנו כי הקונה חזר בו, ולא היתה עיסקה. בשנת 2004 הגיע אדם בשם אליהו עידן שהיתה לו חברה ואז היה סיכוי לקבל כסף, כשהכנתי את המסמך הם האמינו לי שזה מה שהתחייב עזר, כשהצגתי את המסמך בשנת 2004 לא היה לי טעם לתבוע כשאני נמצא בחברות טובה איתם והסכמה כל כך טובה, למה צריך לתבוע הם ישלמו בלי זה" (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 26-32).

ישאל השואל, מה השתנה בעניינם של הנתבעים? האם יש היום כסף לשלם ומה קשורה שאלת כושר הפרעון לשאלת עצם הזכות.

ניתן אכן להסכים עם הנתבעים בטענתם שלפיה התובע השתהה מדעת בהגשת תביעתו ויש בשיהוי זה כדי ללמד על זניחת הזכות ומחילה על עצם החובה לקיימה.

רשימת הנושים:

החוזה מיום 10.2.2004

47. החוזה מיום 10.2.2004 הוא הסכם להסדר והקמת חברה בחוף הצדפים שנחתם בטבריה בין נמרוד המנוח ואיריס, מצד אחד, לבין ה"ה מנחם ויעקב כהן, מצד שני, ועמר נקה בניה ופתוח בע"מ, אליהו עידן ואריה שמילה מצד שלישי (צורף כנספח ד' לתצהיר התובע). מבין בעלי הדין חתומים לכאורה על ההסכם נמרוד המנוח, בשמו, והתובע בשם דרור, כמיופה כוחו.

על עמודי ההסכם הנ"ל, לא מתנוססת במקום כלשהו חתימת ידה של איריס ובעניין זה לא נטען אחרת על ידי התובע.

48. להסכם צורפה כנספח ג' רשימת הנושים שהיא אדן התביעה הנוסף, מלבד מסמך ההתחייבות הנ"ל. ברשימה מופיע שמו של התובע ולידו גובה נשייתו (210,000 ש"ח).

במסגרת ההסכם, בפרק ההצהרות, הצהירו הצדדים לחוזה כדלקמן:

"והואיל: ובנוסף למר כהן ותיק ההוצל"פ חייבים לב הר סכומים שונים לפי רשימה המצורפת להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו ;

רשימת החובות הסופית והמחייבת מצורפת בזאת ומסומנת כנספח ג' להסכם."

מעצם החתימה על החוזה, של נמרוד בשמו ובשם איריס בתוקף יפוי כח שניתן לו על ידה (נספח ג' לתצהיר התובע), ושל התובע בשמו של דרור בתוקף יפוי כח שניתן לו על ידי האחרון (נספח ה' לתצהיר), ביקש התובע ללמוד על התחייבותם העצמאית של איריס, דרור ונמרוד המנוח לתשלום הסך של 210,000 ₪ (קרו), ללא קשר להתחייבותו של עזר המנוח.

החוזה מיום 10.3.2008.

49. אותה רשימת נושים אשר צורפה לחוזה הנ"ל בשינויים קלים שהוספו בכתב יד עליה, צורפה להסכם מאוחר יותר בזמן (מיום 10.3.08), שהצדדים לו הם דרור (באמצעות אושרת), עזבון נמרוד המנוח ואיריס, מצד אחד, לבין בזלת השקעות בתיירות בע"מ, מצד שני.

ההסכם מתיימר להיות חתום על ידי בזלת הנ"ל ועל ידי אושרת, בשם דרור, ואיריס.

אלין אינה חתומה על ההסכם.

בדומה לחוזה מיום 10.2.04, גם כאן, ביקש התובע להיבנות מעצם הסתכמותם של החתומים על החוזה, בכדי לחייב את הנתבעים בתשלום שכר טרחתו הנטען, בסך 210,000 ₪ וזאת במנותק מהתחייבותו של עזר המנוח.

50. דין ניסיונותיו הנ"ל של התובע דחייה.

ראשית, הוכח לפני כי שני ההסכמים נחתמו באופן חלקי, שלא על ידי כל הצדדים להם, וביחס להסכם האחרון, משנת 2008, עולה מתוך העיון בהוראותיו כי ההסכם הוכפף לאישורו של בית המשפט שלא ניתן.

בנסיבות העניין, ההתחייבויות שניתנו בגדרם של החוזים לא השתכללו וממילא לא ניתן ללמוד מתוכם על התחייבות שקיבלו הנתבעים ו/או מי מהם על עצמם ולא קיימו אותה.

ממילא טובים ויפים הדברים ככל שעסקינן בהתחייבות לטובת צד ג', התובע, שלא היה צד לחוזה.

דרישת התובע ללמוד מעצם צירופה של רשימת נושים, פרי עטו, לטיוטות ההסכמים הנ"ל, משום נטילת התחייבות אישית של הנתבעים לתשלום שכר טרחתו, נראית בנסיבות העניין מרחיקת לכת ולא פחות מכך.

51. הגם שההסכם משנת 2004, מציין כי מדובר ברשימת נושים סופית ומחייבת, הרי שלא ניתן להתעלם מן העובדה כי ההסכם לא השתכלל לכדי התחייבות מחייבת. כמו כן, לא ניתן להתעלם מן העובדה כי ההסכם נערך על ידי לא אחר מאשר התובע, ובנסיבות העניין כל התחייבות שנכללה במסגרתו לטובת התובע, כוחה מוטל בספק.

העובדה כי במסגרת אותו הסכם התובע ייצג את דרור וחתם בשמו, כאשר ביפוי הכח שניתן לו (נספח ה' לתצהיר התובע), צויין בצורה מפורשת שאינה משתמעת לשני פנים כי מטרת יפוי הכח הינה להסמיך את התובע " to sign my name in the matters of entering a contract only to sell the property that I own with my brother and sister", הנתנת כי לתובע לא ניתנה על ידי דרור הרשאה להתחייב בשמו התחייבות כספיות שאינן קשורות למכירת הנכס המשותף לו ולאחיו, לא כל שכן התחייבות כלפי התובע עצמו.

מדובר אכן בפעולה שביצע התובע בשמו של דרור בניגוד אינטרסים מובהק שאינה יכולה להקנות לתובע סעד מדרור. בעניין זה אין לקבל תשובת התובע לפיה: **"כל הנספחים האלה רשימת הנושים הם חלק מתוך חוזים. ואני חתמתי על החוזה בשמו על כל עמוד ועמוד (עמי 19 לפרוטוקול שורות 1-2). להזכיר, התובע העיד כי לא ניתן לו על ידי דרור אישור מיוחד לחותם על הרשימה (עמי 19 לפרוטוקול, שורה 6).**

52. ההסכם משנת 2008, נערך על ידי עו"ד הצובאי, וגם לו צורפה רשימת הנושים (בגרסה מתוקנת). בדומה להסכם משנת 2004 גם הסכם זה לא יצא לפועל לאחר שבית המשפט סירב לאשרו, אלא שכאן, בשונה מן ההסכם האמור, נכללה בהסכם המאוחר (נערך כזכור על ידי עו"ד אחרת ולא על ידי התובע), פסקה המציינת 'ברחל בתך הקטנה': **"יובהר, למען הסר ספק, כי אין באמור בהסכם זה ו/או בנספח ה' ביחס לחובות ו/או ולנושים ו/או לכונסי נכסים כדי להוות ראייה בידי צדג' לאמתיות ו/או נכונות ו/או קיומו של חוב".**

53. לעניין זה העידה אושרת לפני, ביום 2.9.14, כי מדובר במסמך שהתובע ביקש ממנה לשגרר, באמצעות הפקסימיליה, לעו"ד הצובאי (ראה בעמ' 25 לפרוטוקול, שורות 25-30).

בכל הקשור למספרים המופיעים ברשימה, העידה אושרת כי **"כל הרשימה היא חובות נטענים ולא מוכחים, ולא נפתחו תיקי הוצל"פ"** (עמ' 26 לפרוטוקול, שורה 30), ובחקירתה החוזרת ציינה ביחס לרשימה כי אינה מכירה אותה וכי, **"הם נטענו ע"י התובע"** (עמ' 27 לפרוטוקול, שורה 14).

איריס, בעדותה מסרה דברים דומים. צויין על ידה, בנוגע להסכם עם חברת בזלת בע"מ, כי נכון הדבר שההסכם נחתם ונכון שההסכם התייחס לרשימת הנושים. רשימה זו, העידה איריס, נועדה להיות מובאת לעיונם של הקונים על מנת שאלו ישתכנעו לגבי הסכום הראשוני שישולם, שיהא בו כדי לסלק את החובות או חלקם העיקרי, כל זאת בכפוף למשא ומתן עם הנושים אשר ברשימה (סעיף 12 לתצהיר).

54. עדותו של התובע, ביחס לרשימת הנושים, מעלה אף היא תמיהה רבה וסימני שאלה לא מעטים. ביחס לרשימת הנושים, העיד התובע כי זו הוכנה על ידו מבלי שהוצג לפני החתומים על החוזה מסמך ההתחייבות עצמו. בתשובה לשאלה שהופנתה אליו בחקירתו הנגדית "הם לא ראו את המסמך הזה" (הכוונה היא למסמך ההתחייבות), העיד התובע: "נכון, כשאתה מכין הסכם שכ"ט אתה חותם עליו מחתים את הלכות, אותו דבר מכין את המסמך של רשימת הנושים כשהגיעו אלי בתור עו"ד ברור שצריך לשלם לי כסף, אני קבעתי 210 כולם הנהנו והסכימו" (עמ' 13 לפרוטוקול, שורף 22-24).

כזכור, מאוחר יותר בחקירתו, העיד התובע דברים אחרים, ולפיהם:

ש. אחרי שהוא נפטר באו אלי נמרוד ועזר (הכוונה כנראה לדרור, א.א.א.), ואמרו לי שמגיע לי 180,000 ₪, תוותר לנו על סכום מסויים ואנו נמכור את העסק, הסכמתני. דרור בא במיוחד לפטירת אביו.

ת. הצגת את המסמך ואמרת שיש לך הסכם עם עזר והם ביקשו שתוריד להם.

ת. כן.

...

...

...

ש. מתי הם באו אליך

ת. באותו חודש של הפטירה.

ש. איך הם ידעו על נספח ב'.

ת. כנראה ידוע, כנראה הראיתי אותו לנמרוד. (עמ' 17 לפרוטוקול שורף 13-2).

באשר ליתר החובות המופיעים ברשימת הנושים, העיד התובע: "חלק ידעו וחלק ידעתי וחלק כולנו ידענו" (עמ' 14 לפרוטוקול שורה 7). באשר לחוב לתובע ע"ס 210,000 ₪, נשאל והשיב התובע:

"ש. כשכתבת 210,000 ₪ מה הסברת להם.

ת. הם קיבלו על המקום והסכימו.

ש. הם ידעו שזה חוב של עזר.

ת. לא. לא אמרתי להם שזה חוב של עזר. נדמה לי שלא אמרתי.

ש. מבחינתם זה בא מהשמים.

ת. לא, מ-21 שנה שאני מטפל בהם. משנת 86 עד 2004.

ש. במי אתה מטפל.

ת. בחוף הצדפים (עמ' 14 לפרוטוקול שורות 15-8).

בתשובה לשאלה, האם אליהו עידן החתום על ההסכם אישר בחתימתו כי מדובר בחוב שלו, השיב התובע: **"לא, אליהו עידן חתום על זה כנספח לחוזה"** (עמ' 14 לפרוטוקול שורה 24). ביחס לסכומי החוב המופיעים ברשימת הנושים, העיד התובע כי **"לא כל הסכומים מדוייקים"** (עמ' 15 לפרוטוקול שורה 21).

ניתן להניח כי אדם המעוניין לקבל על עצמו התחייבות ילמד היטב את פשרה בטרם יתחייב בה ובנסיבות העניין כל הנתונים שעלו מעדותו של התובע, מצביעים על כך שהנתבעים סמכו על התובע, כמי שייצג את עזר המנוח בענייני החוף השונים, ויצאו מנקודת הנחה שלפיה החובות אותם כלל האחרון ברשימה שערך הם החובות הנטענים ביחס לנכס. בשום מקרה לא ניתן לקבוע כי בעצם צירופה של הרשימת לטיוטות החוזים שלא השתכללו לכדי חוזים מחייבים, נטלו החתומים על טיוטות החוזים התחייבויות חדשות על עצמם שלא היו חייבים על פיהן, אלמלא החתימה על החוזים.

האבחנה שמבקש התובע לעשות בין חתימתם של יתר הצדדים לחוזים, שאינם ממשכיו של עזר מנוח, לבין הנתבעים, בכל הקשור לנפקות החתימה, הינה מלאכותית ומאולצת.

55. הנה כי כן, אין בעצם צירופה של רשימת הנושים (על שתי גרסאותיה), לחוזים חותמים שלא על ידי כל הצדדים להם, ושהתובע אינו צד להם בשום דרך שהיא (למעט חתימתו על אחד החוזים כמיופה כוחו של דרור), כדי ליצור יש מאין התחייבות עצמאית של הנתבעים ו/או מי מהם לתשלום שכר טרחה לתובע.

דין טענתו זו של התובע להידחות אף היא.

בשולי הדברים:

56. ניסיונו של התובע להיבנות מן העובדה כי ברשימת המסמכים נעשה שימוש על ידי ב"כ הנתבעים במסגרת ההליך המשפטי שהתנהל בבית המשפט לענייני משפחה הינו דינו דחייה אף הוא. עיון בבקשה שהגישה אליו למיוני מנהל עיזבון זמני, מיום 30.4.08, מעלה כי במסגרת הבקשה נטען כי על הנכס הצטברו חובות גדולים עוד מימיו של עזר המנוח. צוין שם גם כן כי גובה החוב המשוער עומד ע"ס כ- \$ 1,300,000 בשונה מרשימת הנושים עצמה. הטענה הנ"ל וכך גם צירוף הרשימה של הנושים אינה בבחינת הודאה בחובות ואין בעצם העלאת הטענה כדי להכשיר את הרשימה כהוכחת חובו של עזר המנוח לתובע. טענת הנתבעים לפיה מבין כל הנושים המופיעים ברשימת רק התובע הגיש תביעה כנגד הנתבעים תומכת בטענתם של הנתבעים ומפריכה טענת התובע ביחס לכוחה המחייב של רשימת הנושים.

57. בנסיבות העניין ולאור כל המקובץ, ניתן לקבוע כי שלושת האדנים עליהם מבסס התובע את תביעתו, אינם יכולים לזכות את התובע בקבלת הסעד המבוקש ממני מן הנתבעים.

בנסיבות אלו, ובהעדר הוכחת קיומו של חוב בר תביעה, מתייטר הצורך בקיום הדיון בשאלת עצם הזכות של התובע לקבלת הפרשי הצמדה וריבית.

סוף דבר:

58. שוכנעתי כי דין התביעה להידחות ובנסיבות הענין אני מורה על דחיית התביעה במלואה.

התובע ישלם לנתבעים יחד הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 20,000 ₪. סכום ההוצאות הנ"ל ישולם תוך 30 ימים ממועד המצאת פסק הדין לתובע, אחרת – ישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד למועד התשלום המלא בפועל.

המזכירות תמציא העתקים לצדדים.

ניתן היום, כ"א אדר ב תשע"ד, 23 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.

אוסילה אבו אסעד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)